

USTAWA

z dnia 22 kwietnia 2005 r.

o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej¹⁾

(Dz. U. z 17 maja 2005 r., Nr 86, poz. 732)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady:

- 1) postępowania wobec osób zobowiązanych do świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja prowadzona przez komornika sądowego jest bezskuteczna;
- 2) przyznawania zaliczek alimentacyjnych dla osób samotnie wychowujących dzieci, uprawnionych do świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, którego egzekucja jest bezskuteczna.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) bezskuteczności egzekucji - oznacza to egzekucję, w wyniku której nie wyegzekwowano należności z tytułu świadczeń alimentacyjnych za okres trzech ostatnich miesięcy;
- 2) dłużniku alimentacyjnym - oznacza to osobę zobowiązaną do świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, wobec której egzekucja jest bezskuteczna;
- 3) organie właściwym dłużnika - oznacza to wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego;
- 4) organie właściwym wierzyciela - oznacza to wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej;
- 5) osobie uprawnionej - oznacza to osobę uprawnioną do świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, którego egzekucja jest bezskuteczna, wychowywaną przez osobę samotną, a także osobę uczącą się, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych. Przez osobę samotną rozumie się osobę samotnie wychowującą dziecko, o której mowa w przepisach o świadczeniach rodzinnych;
- 6) wywiadzie środowiskowym - oznacza to rodzinny wywiad środowiskowy, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej;
- 7) zaliczce alimentacyjnej - oznacza to kwotę wypłaconą przez organ właściwy wierzyciela osobie uprawnionej na poczet należnego świadczenia alimentacyjnego, ustalonego na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja jest bezskuteczna.

Rozdział 2

Zasady postępowania wobec dłużników alimentacyjnych

Art. 3. 1. W przypadku bezskutecznej egzekucji świadczenia alimentacyjnego komornik sądowy prowadzący postępowanie jest obowiązany do poinformowania organu właściwego dłużnika o stanie egzekucji i przyczynach jej bezskuteczności.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, organ właściwy dłużnika przekazuje komornikowi sądowemu wszelkie informacje istotne dla skuteczności egzekucji.

3. Organ właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego informuje sąd o wszelkich przejawach opieszałości komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu.

4. Komornik, nie rzadziej niż co pół roku, przekazuje prezesowi sądu informacje o działaniach podejmowanych w toku postępowań prowadzonych przeciwko osobom zobowiązanym do alimentacji i do zwrotu należności z tytułu zaliczki alimentacyjnej.

Art. 4. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 3 ust. 1, ośrodek pomocy społecznej, na wniosek organu właściwego dłużnika, przeprowadza wywiad środowiskowy u dłużnika alimentacyjnego.

2. W przypadku gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swych zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, organ właściwy dłużnika:

- 1) zwraca się do właściwego urzędu pracy o przedstawienie informacji o możliwościach aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego;
- 2) występuje, w razie braku możliwości aktywizacji zawodowej, z wnioskiem do starosty o skierowanie dłużnika do prac organizowanych na zasadach robót publicznych, określonych w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

3. W przypadku uniemożliwienia przez dłużnika alimentacyjnego przeprowadzenia wywiadu, o którym mowa w ust. 1, lub odmowy podjęcia prac, o których mowa w ust. 2, lub uchylania się od nich, organ właściwy dłużnika informuje podmiot uprawniony do złożenia wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.²⁾).

4. Miesięczne koszty związane z organizowaniem pracy wykonywanej przez skazanych, na karę ograniczenia wolności lub grzywnę, wykonywaną w formie pracy społecznie użytecznej, za czyn określony w art. 209 Kodeksu karnego, refundowane są z Funduszu Pracy na zasadach określonych dla robót publicznych w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy do wysokości nieprzekraczającej połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Art. 5. 1. Organ właściwy dłużnika, w przypadku złożenia wniosku, o którym mowa w art. 4 ust. 3, kieruje do starosty wniosek o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.

2. Na podstawie wniosku, o którym mowa w ust. 1, starosta wydaje decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy.

3. Zwrot zatrzymanego prawa jazdy następuje na wniosek organu właściwego dłużnika po stwierdzeniu ustania przyczyn zatrzymania.

Art. 6. 1. Organ właściwy wierzyciela po otrzymaniu informacji, o której mowa w art. 4 ust. 3, może wytoczyć powództwo przeciwko osobom zobowiązanym w dalszej kolejności na podstawie art. 132 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.³⁾).

2. W postępowaniu przed sądem stosuje się odpowiednio przepisy o udziale prokuratora w postępowaniu cywilnym.

3. Organ właściwy wierzyciela może zlecić ośrodkowi pomocy społecznej przeprowadzenie wywiadu środowiskowego u osób, o których mowa w ust. 1.

Rozdział 3

Zaliczka alimentacyjna

Art. 7. 1. Zaliczka alimentacyjna, zwana dalej "zaliczką", przysługuje osobie uprawnionej do ukończenia 18 roku życia albo, w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej, do ukończenia 24 roku życia.

2. Zaliczka przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 583,00 zł.

Art. 8. 1. Zaliczka przysługuje do wysokości świadczenia alimentacyjnego albo różnicy pomiędzy kwotą odpowiadającą świadczeniu alimentacyjnemu a kwotą wyegzekwowanego w danym miesiącu świadczenia, nie więcej jednak niż:

- 1) w przypadku gdy w rodzinie jest jedna lub dwie osoby uprawnione do zaliczki - 170,00 zł dla osoby uprawnionej albo 250,00 zł, jeżeli osoba ta legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) w przypadku gdy w rodzinie są trzy osoby, lub więcej, uprawnione do zaliczki - 120,00 zł dla osoby uprawnionej albo 170,00 zł, jeżeli osoba ta legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

2. W przypadku gdy dochód rodziny nie przekracza 50 % kwoty, o której mowa w art. 7 ust. 2, kwotę zaliczki, o której mowa w ust. 1, zwiększa się do:

- 1) w przypadku gdy w rodzinie jest jedna lub dwie osoby uprawnione do zaliczki - 300,00 zł dla osoby uprawnionej albo 380,00 zł, jeżeli osoba ta legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) w przypadku gdy w rodzinie są trzy osoby, lub więcej, uprawnione do zaliczki - 250,00 zł dla osoby uprawnionej albo 300,00 zł, jeżeli osoba ta legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

3. Zaliczka nie przysługuje, jeżeli osoba uprawniona:

- 1) przebywa w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w rodzinie zastępczej;
- 2) zawarła związek małżeński;
- 3) jest uprawniona do zasiłku rodzinnego na własne dziecko.

4. Przy ustalaniu prawa do zaliczki do dochodu rodziny nie wlicza się otrzymywanej zaliczki.

5. Rada gminy może, w drodze uchwały, podwyższyć kwoty, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2. Podwyższenie zaliczek alimentacyjnych finansowane jest ze środków organu właściwego wierzyciela.

6. W przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej przekazał organowi właściwemu wierzyciela informację, że osoba uprawniona lub jej przedstawiciel marnotrawią wypłacaną jej zaliczkę lub wydatkują ją niezgodnie z przeznaczeniem, organ właściwy wierzyciela może przekazywać należną osobie zaliczkę w całości lub w części w formie rzeczowej.

Art. 9. Przy ustalaniu prawa do zaliczki i jej wysokości:

- 1) w razie ustalenia łącznej kwoty świadczeń alimentacyjnych dla kilku osób uprawnionych, za kwotę świadczeń alimentacyjnych przysługujących jednej osobie uważa się część łącznej kwoty proporcjonalną do liczby osób, dla których ustalono świadczenia alimentacyjne;
- 2) w razie ustalenia świadczeń alimentacyjnych więcej niż jednym tytułem egzekucyjnym od różnych osób, za kwotę świadczeń alimentacyjnych przysługujących jednej osobie uważa się kwotę świadczeń alimentacyjnych przysługujących na podstawie wszystkich tytułów egzekucyjnych.

Art. 10. 1. Prawo do zaliczki ustala organ właściwy wierzyciela począwszy od miesiąca, w którym został złożony u komornika sądowego wniosek wraz z wymaganą dokumentacją, do końca okresu zasiłkowego.

2. Ustalenie prawa do zaliczki następuje na wniosek osoby uprawnionej do zaliczki, jej przedstawiciela ustawowego albo opiekuna prawnego.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, składa się za pośrednictwem komornika sądowego prowadzącego postępowanie egzekucyjne na rzecz osoby uprawnionej.

4. Komornik dołącza do wniosku o przyznanie zaliczki zaświadczenie o bezskuteczności prowadzonego postępowania egzekucyjnego, w tym informację o wysokości

wyegzekwowanego świadczenia alimentacyjnego.

5. Organ właściwy wierzyciela wydaje decyzję administracyjną o przyznaniu zaliczki na podstawie:

- 1) wniosku o przyznanie zaliczki;
- 2) zaświadczenia komornika sądowego o bezskuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych i wysokości wyegzekwowanych świadczeń alimentacyjnych;
- 3) oświadczenia wnioskodawcy o:
 - a) spełnianiu warunków określonych w ustawie, w tym o niewystępowaniu okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 3,
 - b) przekazaniu komornikowi sądowemu wszystkich znanych mu istotnych informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego wobec dłużnika alimentacyjnego;
- 4) informacji osoby, o której mowa w ust. 2, o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych do alimentacji względem osoby uprawnionej, na podstawie ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- 5) innych niezbędnych dokumentów określonych w przepisach o świadczeniach rodzinnych.

6. Prawo do zaliczki ustala się w wysokości, o której mowa w art. 8, na okres zasiłkowy.

7. Organ właściwy wierzyciela po upływie kwartału dokonuje rozliczenia pomiędzy wypłaconą zaliczką a wyegzekwowanym przez komornika świadczeniem alimentacyjnym.

8. Wysokość zaliczki w następnym kwartale stanowi różnicę pomiędzy świadczeniem alimentacyjnym albo kwotami, o których mowa w art. 8, a wysokością wyegzekwowanego świadczenia alimentacyjnego.

Art. 11. 1. Organ właściwy wierzyciela wstrzymuje wypłatę zaliczki:

- 1) jeżeli osoba uprawniona otrzymuje świadczenia alimentacyjne w pełnej wysokości;
- 2) w przypadku odmowy udzielenia organowi właściwemu wierzyciela informacji mających wpływ na wypłatę zaliczki lub podania informacji nieprawdziwych;
- 3) w przypadku odmowy udzielenia komornikowi sądowemu przez osobę uprawnioną do zaliczki lub jej przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego informacji mających wpływ na skuteczność egzekucji lub podania informacji nieprawdziwych.

2. W przypadku udzielenia informacji, o których mowa w ust. 1, wznowia się wypłatę zaliczki od miesiąca, w którym wpłynęły informacje, do końca okresu zasiłkowego. Jeżeli wznowienie wypłaty wstrzymanej zaliczki nie nastąpi do końca okresu zasiłkowego, prawo do zaliczki wygasa.

3. Komornik sądowy jest obowiązany udzielić organowi właściwemu wierzyciela informacji mających wpływ na wypłatę zaliczki.

Art. 12. 1. Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości zaliczek wypłaconych osobie uprawnionej, powiększonej o 5 %.

2. 50 % kwoty, o której mowa w ust. 1, stanowi dochód własny gminy, pozostałe 50 % tej kwoty stanowi dochód budżetu państwa.

3. Organ właściwy wierzyciela przekazuje komornikowi sądowemu decyzję przyznającą zaliczkę.

4. Decyzja stanowi podstawę przekazywania przez komornika sądowego organowi właściwemu wierzyciela kwot wyegzekwowanych od dłużnika pozostałych po zaspokojeniu świadczeń alimentacyjnych.

5. Po otrzymaniu decyzji o przyznaniu osobie uprawnionej zaliczki komornik sądowy przekazuje na wyodrębniony rachunek bankowy organu właściwego wierzyciela kwoty wyegzekwowane od dłużnika alimentacyjnego, aż do pełnego pokrycia należności.

6. W przypadku gdy w okresie wypłaty zaliczki należność nie zostanie zaspokojona, po zaprzestaniu wypłaty zaliczki komornik sądowy przekazuje organowi właściwemu wierzyciela kwoty ściągnięte od dłużnika alimentacyjnego, pozostałe po zaspokojeniu świadczeń

alimentacyjnych.

7. Wniosek osoby uprawnionej do zaliczki o zawieszenie lub umorzenie postępowania egzekucyjnego nie wywołuje skutków dla postępowania egzekucyjnego zmierzającego do zaspokojenia należności.

Art. 13. 1. Po wydaniu decyzji o przyznaniu zaliczki postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu osoby uprawnionej jest prowadzone w dalszym ciągu według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.⁴⁾), z zastrzeżeniem art. 12 ust. 3-6.

2. Dłużnik alimentacyjny, przeciwko któremu prowadzona jest egzekucja świadczeń alimentacyjnych na rzecz osoby uprawnionej, nie może żądać zwolnienia z egzekucji powołując się na zapłacenie świadczeń alimentacyjnych do rąk osoby uprawnionej.

Art. 14. 1. Zmiany w wysokości zaliczki na skutek zmiany wysokości świadczenia alimentacyjnego dokonuje się od miesiąca wpływu tytułu egzekucyjnego do komornika sądowego prowadzącego postępowanie egzekucyjne.

2. Zmiany w wysokości zaliczki na skutek zmiany wysokości wyegzekwowanego świadczenia alimentacyjnego dokonuje się od miesiąca, w którym komornik sądowy poinformował organ właściwy wierzyciela o zmianie wysokości wyegzekwowanego świadczenia alimentacyjnego.

Art. 15. Osoba, która pobrała nienależnie zaliczkę, jest zobowiązana do jej zwrotu.

Art. 16. Organ właściwy wierzyciela może umorzyć należności dłużnika alimentacyjnego z tytułu wypłaconych zaliczek, a także wierzyciela z tytułu nienależnie pobranej zaliczki, uwzględniając sytuację dochodową i rodzinną tych osób.

Art. 17. 1. Przyznawanie i wypłata zaliczek jest zadaniem administracji rządowej zleconym gminie.

2. Zaliczki oraz koszty ich obsługi są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa na świadczenia rodzinne.

3. Koszty obsługi zaliczek wynoszą 3 % wydatków na zaliczki alimentacyjne.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o ustalenie prawa do zaliczki oraz odpowiednich zaświadczeń, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnej i prawidłowej realizacji tego zadania.

5. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych o wydatkach na zaliczki alimentacyjne poniesionych ze środków budżetu państwa oraz budżetów gmin, uwzględniając w szczególności terminy i sposoby ich przedstawiania oraz wzory tych sprawozdań.

6. Systemy informatyczne stosowane w urzędach administracji publicznej realizujących zadania w zakresie określonym w ustawie stanowią integralne części systemów informatycznych stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych określonych w przepisach o świadczeniach rodzinnych.

Art. 18. 1. Kwota, o której mowa w art. 7 ust. 2, oraz wysokość zaliczki podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin. Datę pierwszej weryfikacji ustala się na dzień 1 września 2006 r.

2. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się odpowiednio przepisy o świadczeniach rodzinnych, jeżeli nie są sprzeczne z niniejszą ustawą, a także przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.⁵⁾).

Rozdział 4

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 19. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 833 § 6 otrzymuje brzmienie:
"§ 6. Nie podlegają egzekucji świadczenia alimentacyjne, zaliczki alimentacyjne, świadczenia rodzinne, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe i dla sierot zupełnych.";
- 2) art. 920 otrzymuje brzmienie:
"Art. 920. § 1. Przepisy niniejszego działu stosuje się odpowiednio do egzekucji prowadzonej z urzędu, a także egzekucji alimentów.
§ 2. W razie egzekucji alimentów sąd prowadzi postępowanie o wyjawienie majątku także na wniosek komornika.";
- 3) w art. 1081 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:
"§ 1. Jeżeli egzekucja dotyczy alimentów lub renty mającej charakter alimentów, wierzyciel, kierując wniosek o wszczęcie egzekucji, nie ma obowiązku wskazywać sposobu egzekucji, ani majątku dłużnika, z którego ma być prowadzona. W takim wypadku uważa się, że wniosek dotyczy wszystkich dopuszczalnych sposobów egzekucji, z wyjątkiem egzekucji z nieruchomości. Wniosek o wszczęcie egzekucji można zgłosić również do komornika sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wierzyciela.
§ 2. Komornik ten jest obowiązany zawiadomić o wszczęciu egzekucji komornika sądu ogólnej właściwości dłużnika. Komornik zawiadomiony zażąda przekazania mu sprawy wraz ze ściągniętymi kwotami, jeżeli wskutek dalszych zajęć suma uzyskana ze wszystkich egzekucji nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich wierzycieli. Jeżeli dokonane zostało zajęcie wynagrodzenia za pracę lub wierzytelności, równocześnie z przekazaniem sprawy komornik zawiadamia pracodawcę, dłużnika, względnie wierzyciela zajętej wierzytelności, że dalszych wpłat należy dokonywać komornikowi, któremu sprawę przekazano.";
- 4) w art. 1083 § 2 otrzymuje brzmienie:
"§ 2. Wierzytelności z rachunku bankowego podlegają egzekucji na zaspokojenie alimentów w pełnej wysokości.";
- 5) art. 1086 otrzymuje brzmienie:
"Art. 1086. § 1. Komornik obowiązany jest z urzędu przeprowadzić dochodzenie w celu ustalenia zarobków i stanu majątkowego dłużnika oraz jego miejsca zamieszkania. Jeżeli środki te okażą się bezskuteczne, organy Policji przeprowadzą na wniosek komornika czynności w celu ustalenia miejsca zamieszkania i miejsca pracy dłużnika.
§ 2. Dochodzenie, o którym mowa w § 1, powinno być przeprowadzone okresowo w odstępach nie dłuższych niż 6 miesięcy.
§ 3. Jeżeli w wyniku dochodzenia, o którym mowa w § 1, nie zostaną ustalone dochody dłużnika ani jego majątek, komornik składa wniosek do sądu o nakazanie dłużnikowi wyjawienia majątku.
§ 4. W razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 12 miesięcy komornik z urzędu składa wniosek do Krajowego Rejestru Sądowego o wpis dłużnika do rejestru dłużników niewypłacalnych. Wniosek komornika nie podlega opłacie sądowej.
§ 5. Bezskuteczność egzekucji nie stanowi podstawy umorzenia postępowania. Przepisu art. 823 nie stosuje się.".

Art. 20. W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w

administracji (Dz. U. z 2002 r. Nr 110, poz. 968, z późn. zm.⁷⁾) w art. 10 § 4 otrzymuje brzmienie:

"§ 4. Nie podlegają egzekucji świadczenia alimentacyjne, zaliczki alimentacyjne, świadczenia rodzinne, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe i dla sierot zupełnych."

Art. 21. W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.⁸⁾) w art. 88 § 1 otrzymuje brzmienie:

"§ 1. Przy zachowaniu zasad określonych w art. 87 potrąceń na zaspokojenie świadczeń alimentacyjnych pracodawca dokonuje również bez postępowania egzekucyjnego, z wyjątkiem przypadków gdy:

- 1) świadczenia alimentacyjne mają być potrącone na rzecz kilku wierzycieli, a łączna suma, która może być potrącona, nie wystarcza na pełne pokrycie wszystkich należności alimentacyjnych,
- 2) wynagrodzenie za pracę zostało zajęte w trybie egzekucji sądowej lub administracyjnej."

Art. 22. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.⁹⁾) w art. 21 w ust. 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

"8) świadczenia rodzinne wypłacone na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, dodatki rodzinne i pielęgnacyjne, zaliczki alimentacyjne oraz zasiłki porodowe wypłacone na podstawie odrębnych przepisów,"

Art. 23. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.¹⁰⁾) art. 209 otrzymuje brzmienie:

"Art. 209. § 1. Kto uporczywie uchyla się od wykonania ciążącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego, organu pomocy społecznej lub organu udzielającego odpowiedniego świadczenia rodzinnego albo zaliczki alimentacyjnej.

§ 3. Jeżeli pokrzywdzonemu przyznano odpowiednie świadczenie rodzinne albo zaliczkę alimentacyjną, ściganie odbywa się z urzędu."

Art. 24. W ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209, z późn. zm.¹¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 55 po pkt 4 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje pkt 5 w brzmieniu:

"5) dłużników, o których mowa w art. 1086 § 4 Kodeksu postępowania cywilnego.";

2) w art. 57 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

"2) podstawę wpisu wraz z sygnaturą akt sprawy upadłościowej lub postępowania o wyjawienie majątku w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu egzekucyjnym; w sprawie dłużników, którzy nie zaspokoiili wierzycieli, oraz w sprawach dłużników, o których mowa w art. 1086 § 4 Kodeksu postępowania cywilnego - oznaczenie tytułu wykonawczego i wierzyciela oraz kwotę wierzytelności - w przypadku wierzytelności pieniężnych lub opis wierzytelności - w przypadku wierzytelności niepieniężnych; w przypadku wierzytelności solidarnych ujawnieniu w rejestrze podlega jedynie wierzyciel wnoszący o dokonanie wpisu z oznaczeniem, że jest to wierzytelność wynikająca z zobowiązania solidarnego,"

Art. 25. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 i Nr 85, poz. 727) w art. 299:

a) w § 3 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

"9) wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast w zakresie prowadzonych postępowań o przyznanie świadczeń rodzinnych lub zaliczek alimentacyjnych;"

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

"§ 4. Informacje o numerach rachunków bankowych posiadanych przez podatników mogą być udostępniane:

- 1) Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;
- 2) komornikom sądowym w związku z toczącym się postępowaniem egzekucyjnym;
- 3) wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast w zakresie prowadzonych postępowań o przyznanie świadczeń rodzinnych lub zaliczek alimentacyjnych."

Art. 26. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.¹²⁾) w art. 6:

a) ust. 2b otrzymuje brzmienie:

"2b. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta nie opłaca składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne, jeżeli podlega ona obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z innego tytułu na podstawie ustawy lub na podstawie odrębnych przepisów."

b) po ust. 2b dodaje się ust. 2c w brzmieniu:

"2c. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, jeżeli przyznał osobie świadczenie pielęgnacyjne, może wystąpić do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o udzielenie informacji o przebiegu ubezpieczenia oraz za jaki okres za tę osobę powinien opłacać składkę na ubezpieczenie emerytalne i rentowe."

Art. 27. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228, poz. 2255 z późn. zm.¹³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

"3. Świadczenia rodzinne przysługują osobom, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, jeżeli zamieszkują i przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres co najmniej 1 roku przed złożeniem wniosku oraz przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne.";

2) w art. 3:

a) w pkt 1 w lit. c:

- tiret trzynaste otrzymuje brzmienie:

"- dochody członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych z tytułu członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej,"

- tiret piętnaste otrzymuje brzmienie:

"- stypendia określone w przepisach o systemie oświaty, o szkolnictwie wyższym oraz w przepisach o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, a także inne stypendia przyznawane uczniom lub studentom,"

- w tiret dwudziestym trzecim średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się tiret dwudzieste czwarte, dwudzieste piąte i dwudzieste szóste w brzmieniu:

"- dochody uzyskiwane za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, pomniejszone odpowiednio o zapłacone za granicą Rzeczypospolitej Polskiej: podatek dochodowy oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne,

- renty określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze

- środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej,
- zaliczkę alimentacyjną określoną w przepisach o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej;"
- b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:
- "3) dochodzie osoby uczącej się albo dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego - oznacza to przeciętny miesięczny dochód uzyskany w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy;"
- c) pkt 5 otrzymuje brzmienie:
- "5) emeryturach i rentach - oznacza to emerytury i renty inwalidzkie oraz renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym renty szkoleniowe określone w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o ubezpieczeniu społecznym rolników, o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, a także uposażenia w stanie spoczynku określone w przepisach prawa o ustroju sądów powszechnych, przepisach o prokuraturze oraz w przepisach o Sądzie Najwyższym, a także renty szkoleniowe i renty z tytułu niezdolności do pracy określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, renty z tytułu niezdolności do pracy określone w przepisach o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach, a także renty określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej;"
- d) pkt 13 otrzymuje brzmienie:
- "13) osobie uczącej się - oznacza to osobę pełnoletnią uczącą się, niepozostającą na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub z zasądzeniem od rodziców na jej rzecz alimentów, jeżeli wyrok sądu orzekający alimenty został wydany przed osiągnięciem pełnoletności przez osobę uczącą się;"
- e) pkt 16 otrzymuje brzmienie:
- "16) rodzinie - oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny: małżonków, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25 roku życia, a także dziecko, które ukończyło 25 rok życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością rodzinie przysługuje świadczenie pielęgnacyjne; do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego;"
- f) po pkt 16 dodaje się pkt 16a w brzmieniu:
- "16a) rodzinie wielodzietnej - oznacza to rodzinę wychowującą troje i więcej dzieci mających prawo do zasiłku rodzinnego;"
- g) pkt 17 otrzymuje brzmienie:
- "17) osobie samotnie wychowującej dziecko - oznacza to pannę, kawalera, osobę pozostającą w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osobę rozwiedzioną, wdowę lub wdowca, jeżeli wspólnie nie wychowuje dziecka z ojcem lub matką dziecka;"
- h) pkt 18 otrzymuje brzmienie:
- "18) szkole - oznacza to szkołę podstawową, gimnazjum, szkołę ponadpodstawową i ponadgimnazjalną oraz szkołę artystyczną, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy dla dzieci i młodzieży wymagających

stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz ośrodek umożliwiający dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki;"

i) pkt 22 otrzymuje brzmienie:

"22) zatrudnieniu lub innej pracy zarobkowej - oznacza to wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego, umowy o pracę nakładczą oraz wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub spółdzielni usług rolniczych, a także prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej;"

j) po pkt 22 dodaje się pkt 23 i 24 w brzmieniu:

"23) utracie dochodu - oznacza to utratę dochodu spowodowaną:

- a) uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego,
- b) utratą prawa do zasiłku dla bezrobotnych,
- c) utratą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z wyłączeniem pracy wykonywanej na podstawie umowy o dzieło,
- d) utratą emerytury lub renty,
- e) nieotrzymaniem części albo całości zasądzonych świadczeń alimentacyjnych,
- f) wyrejestrowaniem pozarolniczej działalności gospodarczej,
- g) wydzierżawieniem gospodarstwa rolnego na zasadach określonych w art. 5 ust. 8a;

24) uzyskaniu dochodu - oznacza to uzyskanie dochodu spowodowane:

- a) zakończeniem urlopu wychowawczego,
- b) uzyskaniem prawa do zasiłku dla bezrobotnych,
- c) uzyskaniem zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z wyłączeniem pracy wykonywanej na podstawie umowy o dzieło,
- d) uzyskaniem emerytury lub renty,
- e) uzyskaniem całości lub części zasądzonych świadczeń alimentacyjnych,
- f) rozpoczęciem pozarolniczej działalności gospodarczej,
- g) dzierżawą gospodarstwa rolnego na zasadach określonych w art. 5 ust. 8a ustawy.";

3) w art. 5:

a) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

"4a. W przypadku uzyskania przez członka rodziny, osobę uczącą się lub dziecko pozostające pod opieką opiekuna prawnego dochodu, o którym mowa w art. 3 pkt 24, prawo do zasiłku rodzinnego ustala się na podstawie dochodu rodziny, osoby uczącej się lub dziecka powiększonego o uzyskany dochód."

b) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

"8. W przypadku gdy rodzina lub osoba ucząca się utrzymuje się z gospodarstwa rolnego, przyjmuje się, że miesięczny dochód z 1 hektara przeliczeniowego ustala się w wysokości określonej w przepisach o pomocy społecznej."

c) po ust. 8 dodaje się ust. 8a-8c w brzmieniu:

"8a. Ustalając dochód rodziny uzyskany z gospodarstwa rolnego, do powierzchni gospodarstwa stanowiącego podstawę wymiaru podatku rolnego wlicza się obszary rolne oddane w dzierżawę z wyjątkiem:

- 1) oddanej w dzierżawę, na podstawie umowy dzierżawy zawartej stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, części lub całości znajdującego się w posiadaniu rodziny gospodarstwa rolnego;
- 2) gospodarstwa rolnego wniesionego do użytkowania przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną;
- 3) gospodarstwa rolnego oddanego w dzierżawę w związku z pobieraniem renty określonej w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze

środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej.

- 8b. Ustalając dochód rodziny uzyskany przez dzierżawcę gospodarstwa rolnego oddanego w dzierżawę na zasadach, o których mowa w ust. 8a, dochód uzyskany z gospodarstwa rolnego pomniejsza się o zapłacony czynsz z tytułu dzierżawy.
- 8c. Ustalając dochód rodziny uzyskany z wydzierżawionego od Agencji Nieruchomości Rolnych gospodarstwa rolnego, dochód z gospodarstwa rolnego pomniejsza się o zapłacony czynsz z tytułu dzierżawy.",
- d) po ust. 10 dodaje się ust. 11 w brzmieniu:
"11. W przypadku gdy prawo do świadczeń rodzinnych ustala się na dziecko pozostające pod opieką opiekuna prawnego, ustalając dochód uwzględnia się tylko dochód dziecka.";
- 4) art. 7 otrzymuje brzmienie:
"Art. 7. Zasiłek rodzinny nie przysługuje, jeżeli:
1) dziecko lub osoba ucząca się pozostają w związku małżeńskim;
2) dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w rodzinie zastępczej;
3) osoba ucząca się została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie;
4) dziecko lub osoba ucząca się jest uprawniona do zasiłku rodzinnego na własne dziecko;
5) osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, chyba że:
a) drugi z rodziców dziecka nie żyje,
b) ojciec dziecka jest nieznany,
c) powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone.";
- 5) w art. 8 po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:
"4a) wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;"
- 6) w art. 10 w ust. 5 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
"4) dziecko przebywa w placówce zapewniającej całodobową opiekę przez co najmniej 5 dni w tygodniu, w żłobku albo w przedszkolu, z wyjątkiem:
a) dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności przebywającego w żłobku albo w przedszkolu z powodów terapeutycznych,
b) dziecka przebywającego w zakładzie opieki zdrowotnej, z wyjątkiem zakładów, o których mowa w art. 3 pkt 7,
oraz w innych przypadkach zaprzestania sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem;"
- 7) uchyla się art. 11;
- 8) w art. 12:
a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:
"1. Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka przysługuje samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:
1) drugi z rodziców dziecka nie żyje;
2) ojciec dziecka jest nieznany;
3) powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone.
2. Dodatek przysługuje również osobie uczącej się, jeżeli oboje rodzice osoby uczącej się nie żyją. Przepisy ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.",
- b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
"2a. Dodatek przysługuje również osobie pozostającej w związku małżeńskim, jeżeli

małżonek jest pozbawiony władzy rodzicielskiej, jest ubezwłasnowolniony albo przebywa w areszcie albo w więzieniu powyżej 3 miesięcy i dzieci nie mają zasądzonych świadczeń alimentacyjnych od tej osoby.",

- c) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:
 - "3. Dodatek przysługuje w wysokości 170,00 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 340,00 zł na wszystkie dzieci.
 - 4. W przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o 80,00 zł na dziecko, nie więcej jednak niż o 160,00 zł na wszystkie dzieci.",
- d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:
 - "5. W przypadku gdy dochód rodziny nie przekracza 50 % kwot, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2, kwotę dodatku zwiększa się o 50,00 zł na dziecko, nie więcej jednak niż o 100,00 zł na wszystkie dzieci.",
- e) ust. 6 otrzymuje brzmienie:
 - "6. W przypadku wyboru dodatku, o którym mowa w art. 11, dodatek nie przysługuje na żadne dziecko w rodzinie.";
- 9) po art. 12 dodaje się art. 12a w brzmieniu:
 - "Art. 12a. 1. Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka.
 - 2. Dodatek przysługuje w wysokości 50,00 zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego.";
- 10) w art. 14 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
 - "2. Dodatek przysługuje raz w roku, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego, w wysokości 90,00 zł na dziecko.";
- 11) w art. 15 w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:
 - "1) w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności - w wysokości 80 zł miesięcznie na dziecko albo
 - 2) w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadgimnazjalnej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadgimnazjalnej - w wysokości 40 zł miesięcznie na dziecko.";
- 12) po art. 15 dodaje się art. 15a w brzmieniu:
 - "Art. 15a. Rada gminy w drodze uchwały może podnieść kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego, o których mowa w art. 9-15. Podwyższenie kwot dodatków finansowane jest ze środków własnych gminy.";
- 13) w art. 17:
 - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
 - "1. Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem przysługuje matce lub ojcu dziecka albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.",
 - b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

- "5. Świadczenia pielęgnacyjne nie przysługują, jeżeli:
- 1) osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;
 - 2) osoba wymagająca opieki:
 - a) pozostaje w związku małżeńskim,
 - b) została umieszczona w rodzinie zastępczej albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę przez co najmniej 5 dni w tygodniu z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej;
 - 3) osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko;
 - 4) osoba w rodzinie ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, albo do świadczenia pielęgnacyjnego na to lub na inne dziecko w rodzinie.";
- 14) po art. 17 dodaje się art. 17a w brzmieniu:
"Art. 17a. W przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej przekazał organowi właściwemu wierzyciela informację, że osoba uprawniona lub jej przedstawiciel marnotrawią wypłacane jej świadczenia rodzinne lub wydatkują je niezgodnie z przeznaczeniem, organ właściwy wierzyciela może przekazywać należną osobie zaliczkę w całości lub w części w formie rzeczowej.";
- 15) w art. 23:
 - a) ust. 4b otrzymuje brzmienie:
"4b. W przypadku, o którym mowa w ust. 4a, organ właściwy może wystąpić do ośrodka pomocy społecznej o udzielenie informacji o okolicznościach, o których mowa w art. 3 pkt 17, jeśli okoliczności te zostały ustalone w rodzinnym wywiadzie środowiskowym przeprowadzonym nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem otrzymania przez ośrodek pomocy społecznej wniosku o udzielenie informacji.",
 - b) po ust. 4b dodaje się ust. 4c w brzmieniu:
"4c. Przepis ust. 4b stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy organ właściwy upoważnił do prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych kierownika ośrodka pomocy społecznej lub inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej.",
 - c) w ust. 5 po pkt 4 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
"5) oświadczenia o dochodach członków rodziny uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym,";
- 16) w art. 24:
 - a) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:
"3a. W przypadku utraty ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, jeżeli osoba niepełnosprawna uzyska ponownie orzeczenie o niepełnosprawności lub odpowiednim stopniu niepełnosprawności stanowiące kontynuację poprzedniego orzeczenia, prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od niepełnosprawności ustala się od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin ważności poprzedniego orzeczenia.",
 - b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:
"5. Zasiłek rodzinny przysługuje za wrzesień, jeżeli dziecko lub osoba ucząca się legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności po ukończeniu nauki w szkole zostały przyjęte, w tym samym roku kalendarzowym, do szkoły wyższej.";
- 17) w art. 25 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. W przypadku wystąpienia zmian w liczbie członków rodziny, uzyskania dochodu lub innych zmian mających wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych osoba, o której mowa w art. 23 ust. 1, jest obowiązana do niezwłocznego powiadomienia o tym organu wypłacającego świadczenia rodzinne.";

18) po art. 25 dodaje się art. 25a w brzmieniu:

"Art. 25a. 1. Osoba mająca ustalone na dany okres zasiłkowy prawo do świadczeń rodzinnych, z wyjątkiem zasiłku pielęgnacyjnego, przedkłada, w terminie do dnia 15 marca, oświadczenie o wysokości dochodów członków rodziny uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym.

2. Podmiot realizujący świadczenia rodzinne wstrzymuje, od najbliższego terminu płatności do końca okresu zasiłkowego ich wypłatę, jeżeli osoba nie złożyła oświadczenia albo dochód określony w oświadczeniu przekracza kwoty, o których mowa w art. 5 ustawy. Przepis art. 28 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

3. W przypadku gdy osoba złożyła oświadczenie po terminie i spełnia warunki, o których mowa w art. 5, świadczenia rodzinne wypłaca się od miesiąca następującego po miesiącu, w którym wpłynęło oświadczenie.

4. W celu weryfikacji oświadczeń organ właściwy występuje, do dnia 30 czerwca każdego roku, do urzędu skarbowego o przekazanie zaświadczeń, o których mowa w art. 23 ust. 4 pkt 1, dotyczących dochodów osób otrzymujących świadczenia rodzinne. Wystąpienie organu właściwego oraz zaświadczenie urzędu skarbowego może mieć formę elektroniczną.

5. Urząd skarbowy przekazuje zaświadczenia nie później niż do dnia 31 lipca danego roku.

6. Organ właściwy nie wymaga od osób ubiegających się o świadczenia rodzinne zaświadczeń, o których mowa w art. 23 ust. 4 pkt 1, jeżeli urząd skarbowy przekazał je w trybie, o którym mowa w ust. 4 i 5.";

19) art. 26 otrzymuje brzmienie:

"Art. 26. 1. Świadczenia rodzinne wypłaca się nie później niż do ostatniego dnia miesiąca, za który przyznane zostało świadczenie rodzinne.

2. W przypadku złożenia wniosku w sprawie ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych po 10 dniu miesiąca, świadczenia rodzinne za dany miesiąc wypłaca się najpóźniej do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono wniosek.

3. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia rodzinne na nowy okres zasiłkowy złoży wniosek wraz z dokumentami do dnia 31 lipca, świadczenia rodzinne przysługujące za miesiąc wrzesień wypłaca się do dnia 30 września.

4. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia rodzinne na nowy okres zasiłkowy złoży wniosek wraz z dokumentami w okresie od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września, świadczenia rodzinne przysługujące za miesiąc wrzesień wypłaca się do dnia 31 października.

5. Wniosek o dodatek, o którym mowa w art. 9, składa się do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

6. Podmiot realizujący świadczenia rodzinne jest obowiązany poinformować osoby ubiegające się o świadczenia rodzinne o terminach składania wniosków, o których mowa w ust. 3 i 4 oraz w art. 24, a także, w terminie do dnia 31 stycznia, o konieczności przedłożenia do dnia 15 marca oświadczenia o dochodzie członków rodziny za poprzedni rok kalendarzowy.";

20) art. 28 otrzymuje brzmienie:

"Art. 28. 1. Wstrzymuje się wypłatę świadczeń rodzinnych, jeżeli osoba, o której mowa w art. 23 ust. 1, odmówiła udzielenia lub nie udzieliła, w wyznaczonym

- terminie, wyjaśnień co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych.
2. W przypadku udzielenia wyjaśnień, o których mowa w ust. 1, wypłaca się świadczenia rodzinne od miesiąca, w którym wpłynęły wyjaśnienia, do końca okresu zasiłkowego, jeżeli osoba spełnia warunki określone w ustawie.
 3. Wstrzymuje się wypłatę świadczeń rodzinnych, jeżeli osoba, o której mowa w art. 23 ust. 1, nie podejmuje świadczeń rodzinnych przez trzy kolejne miesiące kalendarzowe.
 4. W przypadku zgłoszenia się osoby po upływie trzech miesięcy wypłaca się jej świadczenia za cały okres wstrzymania, jeżeli osoba spełnia warunki określone w ustawie.
 5. Jeżeli wznowienie wypłaty wstrzymanych świadczeń rodzinnych nie nastąpi do końca okresu zasiłkowego, prawo do świadczeń rodzinnych wygasa.";
- 21) w art. 30:
- a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
"3. Należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja ustalająca te należności stała się ostateczna.",
 - b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:
"6. Kwoty nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych ustalone ostateczną decyzją podlegają potrąceniu z wypłacanych świadczeń rodzinnych.",
 - c) ust. 8 otrzymuje brzmienie:
"8. Kwoty świadczeń rodzinnych, o których mowa w ust. 2, podlegają zwrotowi łącznie z ustawowymi odsetkami. Odsetki naliczane są od dnia następującego po dniu wypłaty świadczeń rodzinnych.";
- 22) art. 32 otrzymuje brzmienie:
- "Art. 32. 1. Organ właściwy może bez zgody strony zmienić lub uchylić ostateczną decyzję administracyjną, na mocy której strona nabyła prawo do świadczeń rodzinnych, jeżeli uległa zmianie sytuacja rodzinna lub dochodowa rodziny mająca wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych albo osoba nienależnie pobrała świadczenie rodzinne.
2. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.¹⁴).";
- 23) w art. 33:
- a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:
"2a. Koszty obsługi, o których mowa w ust. 2, wynoszą 3 % otrzymanej dotacji na świadczenia rodzinne oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, nie mniej jednak niż 6.000 zł rocznie dla organu właściwego.
2b. Zwroty nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w trakcie danego roku budżetowego nie mają wpływu na wysokość kosztów obsługi, o których mowa w ust. 2a.",
 - b) w ust. 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
"2) sposób sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych o zadaniach z zakresu świadczeń rodzinnych zrealizowanych ze środków budżetu państwa oraz budżetów gmin, uwzględniając w szczególności terminy i sposoby ich przedstawiania oraz wzory tych sprawozdań.";
- 24) w art. 47:
- a) w ust. 1 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:
"W okresie od dnia 1 maja 2004 r. do dnia 31 sierpnia 2006 r. wysokość miesięcznego zasiłku rodzinnego wynosi:";

- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
"2. W okresie od dnia 1 maja 2004 r. do dnia 31 sierpnia 2005 r. prawo do świadczeń rodzinnych ustala się na podstawie dochodu uzyskanego przez rodzinę w roku kalendarzowym 2002.";
- 25) w art. 49:
a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
"2) zasiłek rodzinny, o którym mowa w art. 6, oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, o których mowa w art. 9, 13 i 14, a także zasiłki pielęgnacyjne, pracodawcy zatrudniający w dniu 31 lipca 2005 r. co najmniej 20 pracowników - swoim pracownikom w czasie trwania ich zatrudnienia oraz osobom wykonującym pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej.",
b) po ust. 2 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:
"3. W przypadku ubiegania się o dodatek, o którym mowa w art. 15, świadczenia rodzinne wypłaca organ właściwy.
4. Świadczenia rodzinne przysługujące danej rodzinie wypłaca jeden podmiot realizujący te świadczenia.";
- 26) po art. 49 dodaje się art. 49a w brzmieniu:
"Art. 49a. Organ właściwy, po dniu wejścia w życie ustawy, przyznaje i wypłaca świadczenia rodzinne osobie ubiegającej się o dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej. Przepisy art. 20 i 50 stosuje się odpowiednio.";
- 27) po art. 51 dodaje się art. 51a w brzmieniu:
"Art. 51a. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, dokona przeniesienia między częściami i paragrafami zawartymi w ustawie budżetowej na rok 2005 i 2006 planowanych wydatków przeznaczonych na finansowanie świadczeń rodzinnych wraz z kosztami obsługi oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.";
- 28) po art. 56 dodaje się art. 56a w brzmieniu:
"Art. 56a. 1. Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka przysługuje na dziecko urodzone w okresie od dnia 1 kwietnia 2004 r. do dnia 30 kwietnia 2004 r., jeżeli rodzina spełnia warunki określone w ustawie.
2. Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka nie przysługuje, jeżeli przed dniem 1 maja 2004 r. został na dziecko przyznany jednorazowy zasiłek macierzyński, przysługujący na podstawie przepisów o pomocy społecznej lub jednorazowy zasiłek z tytułu urodzenia dziecka przysługujący na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.
3. Osoba ubiegająca się o dodatek, o którym mowa w ust. 1, do wniosku o zasiłek rodzinny dołącza zaświadczenie kierownika ośrodka pomocy społecznej, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania, stwierdzające, że jednorazowy zasiłek macierzyński nie został przyznany lub zaświadczenie właściwego oddziału Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdzające, że jednorazowy zasiłek z tytułu urodzenia dziecka nie został przyznany.
4. Dodatek wypłaca się do dnia 31 sierpnia 2005 r.";
- 29) w art. 59 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
"2. Osoba otrzymująca do dnia 30 kwietnia 2004 r. zasiłek wychowawczy, jeżeli pozostawała w zatrudnieniu bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego przez okres krótszy niż 6 miesięcy, nabywa prawo do dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, jeżeli spełnia warunki określone w ustawie.";
- 30) po art. 59a dodaje się art. 59b w brzmieniu:

"Art. 59b. Osoba otrzymująca dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych do dnia 31 sierpnia 2005 r. zachowuje do niego prawo, do zakończenia 3-letniego okresu jego pobierania, jeżeli spełnia dotychczasowe warunki.";

31) w art. 60 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Osoba pozostająca w związku małżeńskim otrzymująca na dzieci do dnia wejścia w życie ustawy świadczenie z funduszu alimentacyjnego nabywa prawo do dodatku, o którym mowa w art. 12, do dnia 31 sierpnia 2005 r., jeżeli spełnia warunki określone w ustawie.";

32) w art. 62:

a) ust. 1-3 otrzymują brzmienie:

"1. Do czasu przejścia przez organ właściwy zadań w zakresie realizacji świadczeń rodzinnych postępowanie w sprawie nienależnie pobranych zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych zakończone ostateczną decyzją lub będące w toku prowadzi organ, który wydał tę decyzję lub wszczął postępowanie w sprawie nienależnie pobranych zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych, na podstawie dotychczasowych przepisów.

2. Kwoty nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych, ustalone ostateczną decyzją są potrącane:

1) ze świadczeń rodzinnych przez podmioty realizujące świadczenia rodzinne;

2) z emerytury, renty, uposażenia rodzinnego lub renty rodzinnej przez podmioty realizujące te świadczenia, na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli prawo do świadczeń rodzinnych ustało lub nie istniało, pod warunkiem, że świadczenia rodzinne, zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze były wypłacane łącznie z emeryturą, rentą, uposażeniem rodzinnym lub rentą rodzinną;

3) w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

3. Organ właściwy w przejętych sprawach dotyczących nienależnie pobranych zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych, a także w sprawach świadczeń rodzinnych ustalonych ostateczną decyzją lub będących w toku staje się stroną w zakresie postępowań egzekucyjnych i przed sądem, a także przejmuje zabezpieczenia wszelkich wierzytelności.",

b) po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

"4. Organ właściwy prowadzi postępowanie w sprawie nienależnie pobranych zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych na podstawie ustawy.";

33) art. 67 otrzymuje brzmienie:

"Art. 67. Egzekucję należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu prowadzi się w dalszym ciągu aż do ich zaspokojenia. Organ egzekucyjny przekazuje likwidatorowi kwoty ściągnięte od osoby zobowiązanej do alimentacji, pozostałe po zaspokojeniu alimentów i należności z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej. Wniosek o umorzenie lub zawieszenie egzekucji wymaga zgody likwidatora.";

34) art. 68 otrzymuje brzmienie:

"Art. 68. 1. W szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

2. Likwidator, za zgodą ministra właściwego do spraw finansów publicznych, może umorzyć należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

3. Od decyzji likwidatora, w sprawach określonych w ust. 1, przysługuje

odwołanie do Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w terminie i według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego dotyczących spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych.

4. Odwołanie, o którym mowa w ust. 3, wnosi się na piśmie do jednostki organizacyjnej Zakładu wskazanej w decyzji. Jeżeli odwołanie nie zostało uwzględnione podlega przekazaniu niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia wniesienia, do sądu wraz z uzasadnieniem.";

35) w art. 72 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

"2) art. 6 ust. 2, który wchodzi w życie z dniem 1 września 2006 r."

Rozdział 5

Przepisy końcowe

Art. 28. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy, o której mowa w art. 27 niniejszej ustawy, zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych.

akty wykonawcze

Art. 29. 1. Osoba uprawniona do świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, którego egzekucja jest bezskuteczna, wychowywana przez osobę pozostającą w związku małżeńskim, nabywa prawo do zaliczki, przez okres jednego roku, jeżeli osoba pozostająca w związku małżeńskim złożyła do sądu pozew o rozwód albo separację i spełnione są pozostałe warunki określone w ustawie.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, do składu rodziny nie wlicza się małżonka zobowiązanego przez sąd do alimentacji.

Art. 30. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 27 pkt 28, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 maja 2004 r.;
- 2) art. 27 pkt 23, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 2005 r.;
- 3) art. 7-18, art. 26 lit. a, art. 27 pkt 1, pkt 2 lit. a, b, c, d, e, f, g, i, j, pkt 3-9, 10, 11, 13, 17, 18, 25, 26, 29, 30 oraz art. 28, które wchodzi w życie z dniem 1 września 2005 r.;
- 4) art. 26 lit. b, który wchodzi w życie z dniem 1 września 2006 r.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, ustawę z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr 243, poz. 2426 oraz z 2005 r. Nr 86, poz. 732.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1986 r. Nr 36, poz. 180, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1998 r.

Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 122, poz. 1322, z 2001 r. Nr 128, poz. 1403, z 2003 r. Nr 83, poz. 772 i Nr 130, poz. 1188 oraz z 2004 r. Nr 162, poz. 1691.

- 4) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384 oraz z 2005 r. Nr 13, poz. 98 i Nr 22, poz. 185.
- 5) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 78, poz. 682.
- 6) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384 oraz z 2005 r. Nr 13, poz. 98 i Nr 22, poz. 185.

- 7) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1090, Nr 141, poz. 1178, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1672, Nr 200, poz. 1679 i Nr 216, poz. 1824, z 2003 r. Nr 80, poz. 718, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302, Nr 193, poz. 1884, Nr 217, poz. 2124 i Nr 228, poz. 2255 oraz z 2004 r. Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870 i 871, Nr 96, poz. 959 i Nr 116, poz. 1203.
- 8) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 71 i Nr 68, poz. 610.
- 9) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 73, poz. 764, Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 968, Nr 102, poz. 1117, Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363 i 1370 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 19, poz. 199, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 78, poz. 715, Nr 89, poz. 804, Nr 135, poz. 1146, Nr 141, poz. 1182, Nr 169, poz. 1384, Nr 181, poz. 1515, Nr 200, poz. 1679 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 595, Nr 84, poz. 774, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874, Nr 122, poz. 1143, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1608, Nr 202, poz. 1956, Nr 222, poz. 2201, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 93, poz. 894, Nr 99, poz. 1001, Nr 109, poz. 1163, Nr 116, poz. 1203, 1205 i 1207, Nr 120, poz. 1252, Nr 123, poz. 1291, Nr 162, poz. 1691, Nr 210, poz. 2135, Nr 263, poz. 2619 i Nr 281, poz. 2779 i 2781 oraz z 2005 r. Nr 25, poz. 202, Nr 30, poz. 262 i Nr 85, poz. 725.
- 10) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255 oraz z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr 243, poz. 2426.
- 11) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 110, poz. 1189, z 2002 r. Nr 1, poz. 2 i Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 96, poz. 874, Nr 217, poz. 2125, Nr 228, poz. 2256 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 173, poz. 1808 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 62, poz. 551.
- 12) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 39, poz. 459, Nr 72, poz. 748, Nr 100, poz. 1080, Nr 110, poz. 1189, Nr 111, poz. 1194, Nr 130, poz. 1452 i Nr 154, poz. 1792, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 155, poz. 1287, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 56, poz. 498, Nr 65, poz. 595, Nr 135, poz. 1268, Nr 149, poz. 1450, Nr 166, poz. 1609, Nr 170, poz. 1651, Nr 190, poz. 1864, Nr 210, poz. 2037, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 19, poz. 177, Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546, Nr 173, poz. 1808, Nr 187, poz. 1925 i Nr 210, poz. 2135 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565.
- 13) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 35, poz. 305, Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001 i Nr 192, poz. 1963 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565.
- 14) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr

49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 78, poz. 682.